

BERSERKUS

IN

BERSERKICUS

b. e.

BERSERKUS
FURORQUE
BERSERKICUS,

SPECIMINE ACADEMICO,

Consentiente Ampl. Fac. Philos. Upsal.

SUB PRÆSIDIO

VIRI CELEBERRIMI,

DN. LAURENTII
ARRHENII,

Hist. Prof. Reg. & Ordin,

Die 18. Junii, Anno 1725. in Aud. Gust. Majori

Publico Examine subjectus

Ab

ALUMNO REGIO

1725.

ERICO RAMELIO.

Sudermanno.

UPSALIÆ, Literis WERNERIANIS.

Högwålborna Fru
Grefwinna /

Fru EWA

LEJONHUFWUD,

Grefwinna och Friherrinna
till Nyås / Åråsa / Bartoffia
Gimme / Käfwelsta / Ku-
ron / 2c. 2c.

Min Nådiga Fru!

Min Fru här visar sig en flock af gryms-
ma bröder

Hvars wapen wida blånckt i Ost Nordväst
och Söder

Hvars wilda Bersärks gång så grym och
fellig war

Allt wetelös Björn och Warg för honom
fasa bar.

Hietinnor doch det lof i swånsta sagor bära
Allt aldrig Berserks gång förmåt at dem förs-
sära

Allt

Allt så det paper som min Bersärcks rit-
ning för

In för Er Nåde sig med wördnad wisa för
Er Höga fragd/ min Fru/ mig nådigt lynne
lotwar

När olärd siäder Er med saffelöst blad be-
gåfwar

Ett märkligt Nåde prof det ju från waggan
war

Då Eder Nåde mig för Herrans Altar bar.
Låt dersför Höga Fru min siäder ödmuikt
skrifwa

Att thetta må er prof för Edra ögon blifwa /
Thet ouphörligt jag skall höga Himlen be-
Att wij i långlig tid Er hälsos trefnad se.

Högwälborna Fru
Brestwinnans

Min Nådiga Fru

Udbräddmiukaste Tienare

ERICH RAMELIUS.

S. R. M.
MAGNÆ FIDEI VIRO,
Generosissimo atque Nobilis-
simo Domino,

DN. CAROLO H.
WATTRANG,
Regiæ Cameraæ Consiliario
CONSULTISSIMO

PATRONO MAXIMO.

Levissimam hanc
Descm

Humilli
ERICUS

Generosissimo atque Nobilis-
simo Domino,

DN. P E T R O
FRANCK,

Dicasterii Regii ADSESSORI
adcuratissimo.

PATRONO MAXIMO.

BERSERKORUM

ptionem

me offert

RAMELIUS,

Spectatissimo Prudentissimoque

V I R O,

Dn. **OLIVIER
HACKERT,**

Officinæ nitrariæ ad *Åser* Direc-
tori maxime Conspicuo, Fautori
pia mente jugiter hono-
rando.

Plur. Reverendo Doctissimoque

V I R O,

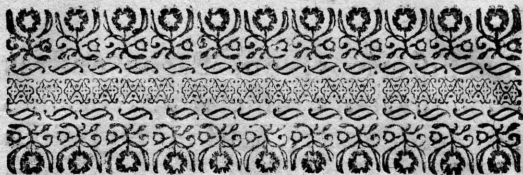
Dn. **PETRO
RAMELIO,**

V-Pastori in *Åser* longe dignis-
simo, parenti Optimo, quovis filialis
obsequii genere ad cineres
usque colendo.

Exile hocce tirocinium

D. D. D.

ERICUS RAMELIUS.

I. N. S. S. T.

§. I.

Uⁱ monumēta hyperboreorum paulo accuratius pensitaverit, mirae certe cupidine pugnandi eos flagrasse fatebitur. Adeo quippe fortitudo majorum nostrorum bellica, a primis inde temporibus, inter alias gentes emicuit, ut egregia hyperboreorum facinora clarissimorum scriptorum impleverint volumina. Ut taceam Skaldos atque

que historicos, qui Sagas nostras consignarunt; sufficiat provocasse, ad Herodotum, Justinum, Julium Cæsarem, Cornelium Tacitum, plurimosque alios, qui nullo amore patriæ, nec frivola quadam laudis cupidine seducti, quod nostris fortasse objici posset; sed vi veritatis adacti Scythas, Gothos, Svedos ac Germanos alias gentes virtute bellica longe superasse satis superque testantur. Ceterum in nostris annalibus celebres sunt pugiles illi, qui corporis viriumque robore, & pugnandi ardore ceteros omnes superarunt. Hi *Berserki* appellati sunt, de quibus paucis in præsentia agere constitui. Quod si hæc mea opella Tibi, B. L., seminus, quod vereor, probaverit, ejus sis æquanimitatis, rogo, ut adolescentiam meam benigne excuses.

§. II.

Quod attinet ad Originem vocis
Ber-

Berserker, duplex ea esse videtur. Vel enim composita est ab antiquis vocabulis *Berjas* & *yrkja* / quorum prius proprio sensu notat rem aliquam fortiter ac vehementer agere; sensu vero metaphorico, pugnare. Posterius vero, *yrkja* / *ciere* notat, sic *Bersyrker* significabit virum, fortiter, celeriter atque artificiose rem aliquam agentem, vel pugnascientem. a) vel secundum alios, derivatur a *Ber* & *Serk*. b) *Ber* notat nudum & apertum; unde in historia Olavi existat *Ber Ord* h. e. verba clara & aperta, *gerabert* manifestare. *Mella berara* clarius eloqui, c) *Serk* d) autem signifi-

A 2 cat

- a) *Verelius ad Hervar. S. p. 36. Reenhj. ad Torst. Wikings. S. p. 13. Conf. Verel. Lex Scand. in voce yrkja Verel. ad Rolf. & Gothr. S. p. 98.*
 b) *Reenhj. loc. cit. Verel loc. cit.*
 c) *Verelii Lex. Sc. in voce Ber.*
 d) *Vid. Reenhj. l. c. & Verel. ad Herv. S.*

cat loricam, quam nos appellamus *Banzarstiorta*; *stiorta* quippe & *Serk* unum idemque significavit. Unde *Mesefert* vel *Mesestiorta* / Ornamentum illud sacerdotale, adhuc in missa celebranda usitatissimum. Hinc pugiles isti veteres *Berferki* dicti, quia loricati non fuerunt, quando pugnam cum hostibus inirent, ut ex sequentibus patebit. Non vero unice *Berferker* dicti sunt, in plurimis quippe nostratum historiis aliis quoque nominibus insigniuntur, quorum præcipua sunt: *Atlaupsmen*, *Ourdamen*, *Ransmen*, *Holmgaungemen*, *Ospectarmen*, *Bardagamen*. e) h. e. viri facinorosi, robusti & maligni, quod facile ostendi posset, si in uniuscujusque inquirerem etymologiam; quum vero ad meum non pertineat propositum, nec per imperatam mihi brevitatem liceat,

missa

e) *Saxo Gram. cit. a Verelio ad Herovar. S. Grettla, c. 17.*

missa hæc facio, ad ulteriorem pugilum horum descriptionem pergens.

§. III.

Sive *aberias* & *yrkia*, pugnas cie-
re, sive a *ber* nudus, & *Serk* lori-
ca, sit nomen *Berferker*, optime,
utraque etymologia pugilibus hisce
convenit. Fuerunt enim viri, ut
robore ac magnitudine, plusquam
humana præditi; ita etjam omnium
mortalium spurcissimi, & legis,
cum civilis, tum naturalis violato-
res nequissimi. Sed, ut Ordinem
in *Berferkis* his describendis obser-
vem, de corporum eorum statu-
ra, forma ac viribus præprimis
agendum. Fuere plurimi eorum
tales fere, quales *Risar*, *Halfrisar*,
Bergrisar, ac *Fettar* describuntur,
corporum magnitudine supra com-
munem sortem evecti; Ut de Gi-
gante *Starkatero* legitur in *hist.*
Hervoræ. a) De *Angantyro*, b) de

A 3

Hart-

a) C. 1. b) *Ibid.* c. 5.

Hartbeno Helsingo, apud Sax. Gr. c) De Gretero, Svertingo, Hielmero, Heidricho aliisque, ex historiis antiquis cognitis. Quibus fidem eo majorem adhibeamus, quo regionem septentrionalem genuinam ac propriam fere gigantum patriam, fuisse concludere possumus ex verbis his Hervora Saga. d) *enn Adr Tirkiar oc Asemenn komu a nor dur-laund, bygde Nordur halfurnar risar oc sumt halfrisar.* h. e. *Ante Turcarum & Asiaticorum in septentrionem adventum incolebant hunc tractum gigantes & semigigantes.* Non desunt, qui, quod de gigantibus narratur, nihil habere veritatis putent; sed dicant mihi, quid sentiendum sit de gigantibus Gen. 6, memoratis, de filiis Enachim, de Goliato, de Ogo rege Bazan, de quorum magnitudine ac gigantea corporis statura, ipse Spiritus Sanctus testatus est. Dicant etiam, quid sentiendum sit, de

c) *Lib. 7. p. m. 112.* d) *Cap. 2.*

de plurimis scriptoribus profanis, qui omnes fere uno ore primis temporibus gigantes viguisse confitentur. Contrariam foventes opinionem erudite refutavit Augustinus in libro de civitate Dei, e) ut taceam alios. Tantam corporis molem & magnitudinem, fortitudine corporisque viribus caruisse non existimandum est; vires quippe eorum ex fortissimis & sæpenumero horrendis factis, ubique in historiis nostris obviis, satis constare crediderim. Hanc corporis magnitudinem variis artibus magicis auctam voluerunt. Iis enim adscribendum est, quod alioquin natura nudissimi fuerint ferro impenetrabiles, ut de omnibus, quotquot Berserki vocantur, legitur; quod potuerint terram usque ad genua invadere, ut de duodecim pugilibus Halfdani regis Muscovitici traditur in histo-

A 4

ria

e) *Lib. 15. cap. 9. Conf. Verel. ad Rolf. & Gotbr. S. p. 99.*

ria Rolfonis, *f*) quod potuerint illæsi ire per ignem, ut narratur de Moldo ejusque sociis. Vid. Svartdalarum hist. Msc. *g*) Quod denique potuerint sua incantare arma, quibus aliis Berserkis ac crudelissimis pugilibus vitam postea abriperunt. Hoc vero, Pygmæis & Dvergis, arma hæc fabricantibus, maxime debetur. Ab iis etenim Dvergis informabantur hi pugiles in arte hac, tam fabricandi, quam incantandi gladios, ut commemoratur in Vilkinga Saga *b*) de Velinto filio Vadi Rysii, plurimisque aliis. Hujus generis fuit gladius *Angurvadall*, *i*) quo Vikingus Vifili filius Harakerum Jernhausium interfecit; *Tirfing* *k*) quo Angantyr Hialmaro vitam ademit; *Risanöt*, *l*) quo, Rolfo Rex Vestro-Gothorum

tru-

- f*) Cap. 27. p. 163 *g*) C. 8. *b*) cap. 19. seqq. *i*) Torst. Vik. S. c. 3. & 4. *k*) Herv. S. c. 5. *l*) Rolf. Goth. S. c. 30.

trucidavit Grimmerum Grimolfi filium, plurimique alii in historiis passim commemorati. His viribus ac artibus pugiles freti tantam fovebant superbiam, ut neminem parem sibi esse existimarent, unde moris habuerunt, reges atque heroes interrogare: utrum quis existimaret se æquali ipsis fortitudine ac agilitate præditum esse. Quod satis patet ex historia Hrolfi Krakii, in qua de ipsius Hroltonis duodecim Berserkis hoc traditur: *m*) Stiga då de inkommo uti Salen effter sedwåntan fram för hwar man / och frågade deras förnåmste / om någon hölt sig för jämnsmåller? Men de beletade sig ömse om ursächter / effter som de tyckte hederligast kunna wara / sinnande man dock af deras ord / at de förstodo dem mycket fattades i jämnsmållhet emot Bersärkerna. Sedan gick han fram til Swipdager och sporde / om han tycktes jämnsmåller?

A 5

Swip

m) Cap. 23.

Swärdager sprang då upp och drog uth sit swärd / och sade sig ej i någon del wara sämre än han &c. Nonnullis capitibus interjectis. Bødwar spöde Jälte om Bersärkernes seder? Han swarade / at deras wana woro / at gå fram för hwar man / då de inkommit i Sahlen och först för Kongen med befrågande / om han räknade sig för deras jämnlike? Men Kongen swarar så: thet är swårt at utsäja huru raske män i ären / emedan i hafwa främjat eder i strider och blodutgiutelser hos åtskillige folckslag / så wäl borta i Söder / som hemma i Norlanden &c. In eadem hist. de duodecim aliis Berserkis hæc exstant: n) När den andra Juhlaffton inföll och Konung Rolf satt til bordz / sprungo Sahlsdörarne upp / och gingo der in tolf Bersärker alla gråhåriga / och fruchtade ej mera för jern / än som thet woro ijs / de stiga effter wanligheten in för Kongen / och

spör

n) Cap. 37.

spør deras förnämste äfwen som förr;
 och sedan de ock hade fått af honom
 swar effter plägsed / förfogade han
 sig til hwar och en i Salen / gående
 sidst til Bodwar samt des Kompa-
 ner / han frågade Bodwar om han
 befunne sig wara jämnasäller? Den-
 ne swarade / at han hölt sig ej jämn/
 utan hellre mycket snällare i hwad
 som rönas kunde &c. Idem de
 Moldo legimus. Molde begiärte lof
 at få gå om kring i Jarlens Sahl
 för hwar man / och spørja om nå-
 gon hans jämnlige funnos / ty han
 tyckte sig theraf hafwa glädie. At-
 que hæc fuit male sana Berserko-
 rum conditio tempore pacis. Sed
 qualis fuerit rabies eorum in bel-
 lo, ubi non strenuorum militum
 instar; sed ut crudeles canes feræ-
 que se gesserunt, cuius facile erit
 iudicatu. De Berserkis, quos Eri-
 cus Victoriosus misit ad Haquinum
 Comitem, Sigurdi Filium, scribi-
 tur: Så snart de wredgas / blifwa
 De

de galne som hundar / och fruchta
 hwarcken eld eller jern. o) *Irați ra-*
bie canina feruntur, nec ignem,
nec ferum timentes. Et ut omnia
 paucis comprehendam, sciendum
 est, pugiles hosce, pugnas vel mo-
 nomachias ineuntes, repentino fu-
 riarum afflatu correptos fuisse, scu-
 ta sua moribus non tantum attre-
 ctasse, verum etiam summas clypei
 partes morsus acerbitate consum-
 fuisse; igneos carbones ventri man-
 dare non destituisse; raptas ore pru-
 nas in viscerum ima transfudisse;
 crepantia flammaram pericula per-
 currisse; arbores silvæ fregisse;
 magnos lapides ab uno loco in al-
 terum vibraffe, imo in proprios
 suos liberos ac milites sæpe sæviif-
 se. Quam rabiem sævitia inge-
 nii cum furiarum ferocitate con-
 juncta illis inspirabat. Nec potuit
 conceptus dementiæ motus alio
 remedii genere, quam vinculorum
 inju-

o) *Swarfdal. S. c. 29.*

injuriis, aut cædis humanæ piaculo temperari. Tandem recedente furore isto, instar ægrotantium infirmi, debiles ac languidi jacebant, & in eum redigebantur statum, ut facile a quovis interfici possent. Hæc causa fuit, cur pauci ausi fuerint cum iis congregari; quapropter reges atque duces, pugiles nostros magni facientes, præsides provinciarum, Landzvärnsmån / quondam constituerunt. Hoc officio fungebantur duodecim pugiles Adilæ, Regis Upsalensis. De quibus hæc exstant verba: p) Han ägde tolf Bersärkar / hwilka wore hans Landzvärnsmån / och frjade hans rijke från upror och ofriid. Tales provinciarum præsides olim quoque fuerunt duodecim pugiles Hrolfonis Krakii; duodecim Halfdani, Regis Muscovitici, plurimique alii, quorum numerum heic recitare supersedeo. Pauca hæc de

p) Rolf. Krak. S. c. 16.

de statura, fortitudine, moribus, furore bellico & officio Berserkorum sufficient; jamque ad ea, quæ ad materiæ hujus uberiores enodationem facere videantur, pergo.

§ IV.

De primo Berserkorum in Scandinaviam accessu, certi quid statuere, tanto difficilius est, quanto clariora nobis desunt testimonia. Haud tamen a vero me abduci existimaverim, si dixerim, Odinum Asiaticum primum fuisse, qui arte magica, sua in septentrione gesserit facinora. Ille enim primus legitur figuram suam corporisque habitum commutare potuisse, uno momento in regiones remotissimas se recipere, meris verbis flammam extinguere, maria compescere, tempestates ventosque convertere, defunctos ex sepulcris suis revocare, arma aliasque res mortuas incantare, corpus suum impenetrabile reddere, carminibus terram,

mon-

montes, saxa, tumulos aperire. Hæ plurimæque aliæ Odini artes ita memoverunt, ut facile credam, cum Odino primos Berserkos in septentrionem venisse: quod etiam veritati haud inconueniens erit, si fides habenda Sturlonidi, qui refert, Odini milites omnitelorum, armorumque apparatus destitutos rabidorum instar canum voracissimorumque luporum grassatos fuisse, clypeos dentibus corripientes, nec quidquam ursis & tauris robore cedentes, viros ad pedes suos prosterentes, nec igne nec ferro domari potuisse. Hæc eorum ferocia *Berserksgangur*, seu hominum inermium intrepidorumque furiositas, dicta est. Post Odinum magis magisque aucta est Berserkorum cohortis, ita ut non tantum in septentrione, verum etiam plurimis aliis regionibus horrenda prorsus gesserint facinora. Quam ob causam
ad

ad eos sic loquitur Hrolfo Krake
*a) J hafwen framiat eder i strider
 hos atskillige folkslag / så wål borta
 i Söder / som hemma i Nordlandena.*

§. V.

Heic merito quæri potest, de-
 derintne Berlerki nomen *Serklandiæ*
 & *Berserklandiæ* iis regionibus quas
 inhabitabant, nec ne? Id extra
 omnem dubitationis aleam esse cre-
 diderim a *Jothnar* & *Risar*, h. e.
 Gigantibus, appellatam esse *Jotun-
 heim* & *Risaland*, h. e. terram Gi-
 gantum. Quod si à pari argumen-
 tari licebit, idem forte de Berse-
 kis dici posse videbitur, *Jotunhei-
 miam* & *Risalandiam* in supremis
Dalekarliæ collocat Nob. Reeniel-
 mius *a)* ductus auctoritate Histo-
 riæ *Torstani* *Wikingi* fil. ubi hæc
 habentur. *b) Loge han atte þa Ko-
 na er Glod biet, dottr Gryms ur Gryms
 gordum*

a) Rolf. Krak. S. c. 37.

a) Not. ad Torst. Vik. S. p. 12.

b) Cap. I. p. I.

gordum nordan ur Fothnabeimum er
 þa voru kallader fyr nordan i Felvo-
 gum. Grimus var hin mesti Berserker.
 Uxorem habuit loge, Glod nomine,
 filiam Grimmari ex Grimsgardum &
 septentrione & Fothnabeim prout illo
 tempore nominabatur septentrionalis
 ille tractus, super Elivogar Grimma-
 rus autem summus erat Berserkus. Lao-
 cum vero Elivogæ in supremis Dale-
 lekarliæ adhuc nomen suum retine-
 re ait idem Nob. auctor. Porro ad-
 ducit locum ex Ults Uggasonar Sas-
 ga ubi Gigas Skialgr. *Heiti eg skialgr,*
son jotuns Risa Kongs of serklandi. h.
e. Skialgr nominor, sum filius jotuns,
Gigantum Regis in Regione Serkland.
 Et paulo post, *Jotun Rysa Kongur*
var a Serklandi. Rex Gigantum Jo-
tun inhabitabat serklandiam. Unde
 suspicatur terram illam Gigantum,
 in supremis Dalekarliæ, præter Jo-
 tunheim & Risaland etiam Serkland
 & Berserkland dictam, quoniam, ut
 sunt ipsius verba, *incola terra istius*

cum magna essent corporis mole, magis quoque dediti fuerunt, ita ut Diabolica arte corpus suum immune adversus quodque periculum reddere possent. c) Nec obstat quod aliæ etiam regiones eodem insignitæ fuerint nomine. Sic Africa dicta est Serkland. *Han lagdist Da mea her sin vester i Africa, er veringiar kalla Serkland. Cum exercitu suo in Africam profectus est, quam Veringii Serklandiam nominant.* d) Specialiter vero *Æthiopia*; unde Petrus Claudii in versione Snorronis Sturlesonii Serkland vertit, det stora Morland. h. e. *Æthiopia*. In hac enim fuisse Berserkos ex Sagis nostris constat. *Eg giorde og stapulin i Sundsholms Sundi medan du bryttiadi blamen fyrri fiandan a Serklandi.* e) h. e. locum quoque edificavi in freto Sundholmensi, in quo commode deponi possint merces, cum

c) *Ad Torst. Vik. Hist. p. 13.* d) *Harald Sigurdsonars Saga.* e) *Eistens Olafs & Sigurds Saga.*

tu præparasti Diabolo Æthiopas in Serk-
landia. f) Quales fuerint hi Æ-
thiopum Berserki describit Bodvar
Biarkes Saga MS: Kong Rolf Krakes
dotter Snot begiartes af en blå Ber-
serker benåmbd Sote / Swarter och
Trotslinger till all skapnad; Skallo-
ter / och ögonbryuerna hängde honom
neder på näsan / elden tyktes brinna
utur ögonen. Munnen war som
en Bergsrämna / tåndren stodo långt
utom Kiäfftan / hållt den ena som
låg en twär hand ofwan för Ha-
kan. Stägget war både sidt och
swart / sträckandes sig neder till
Bältet / och Armbogarna. Han ha-
de et stort swärd och skarpt i han-
den / men wid sidan en Klubba.
Præterea iudra Serkland / h. e.
Serklandiæ meridionalis meminit
eadem Biarkii Historia, ponitque
eam non longe à Niorvasund, h. e.
freto Gaditano, ut placet Reenhiel-

B 2

mio.

f) Vertente Reenhj. in Not: ad Torst.
Vik. Sag. loc. cit.

mio. g] Unde videtur concludi
 posse, fuisse quoque borealem Serk-
 landiam. Hoc tamen accurate ob-
 servandum est, has provincias a
 nullis aliis gentibus quam hyperbo-
 reis nomine Serklandiæ insignitas
 fuisse. Verum dum Berferkos in
 septentrione nostro viguisse adsero,
 id non ita accipi velim, ac si nulli
 alii militès ac heroes ibi inventi fue-
 rint. Constat quippe circa horum
 pugilum ortum plurimos hyper-
 boreos a Berferkorum sævitia ac
 veneficiis immane quantum abho-
 ruisse, unde Deas [vetulas puta] in
 magica arte præcipue informavit
 Odinus. Idem præterea apparet a
 verbis Heraudii ad magnam istam
 veneficam Buslam, quum artes Dia-
 bolicas eum docere vellet. *Enn
 ban sagdist vilda ad þad væri ecki Skri-
 jad i æfi saugu sina, ad bann inni no-
 kur hlul med gauldrum, þan sem
 bonum Skildi til Skalmensku talia.*
 Meij

g) loc. cit.

Nej sade han det wiss jag icke / att
uti mitt lefwernes *historia* skall blif-
wa upskrifwit at jag någon ting med
trolldom skall hafwa uträttat / thet
som bör mig räknas till dygd och
mandom. *b]*

§. VI.

Hi fortissimi & laudatissimi He-
roes, non ipsi tantum abstinebant
a furore Berserkico, verum etiam
plerumque ægre ferebant, alios his
artibus uti, atque hoc furore agita-
ri. Unde summa flagrarunt cupi-
dine illos interficiendi. Inter hos
Heroas, immortali laude dignos,
jure meritoque numerantur Star-
katerus Junior, alias annosus di-
ctus, qui plurimis Berserkis vitam
abstulit, Rolfo Gautrici filius, qui
solus duodecim ejusdem generis in
Muscovia trucidavit; Wikingius
Wifelsonius qui Harakerum vita-
privavit, Torstanus Vikingi filius,
qui interfecit Slisa Uffe fratremque
B 3 ejus

b) Herauds & Bofe S. cap. 3.

ejus Otilfaxe, qui nullo alio ferro
 violari potuisset, Odur qui in fama
 fö vicit atque interemit undecim
 crudelissimos pugiles ac Bersercos
 Andgrymi filios fratresque Angan-
 tyri. Et si plures inspicere veli-
 mus historias, inveniemus, quod,
 licet hi Berserki cum multis pugnas
 ac monomachias iniverint, pluri-
 masque victorias obtinuerint, ad
 ultimum tamen victi ac crudeliter
 trucidati fuerint, quem in finem haud
 insolens fuit fortissimis heroibus in-
 gentes gestare clavas, quum pugna-
 rent cum Berserkis, qui, ut dictum
 est, hebetandi ferri artem noverant.
 De infelici plerumque obitu horum
 Athletarum eleganter observavit
 beatus Werelius in Epistola sua de-
 dicatoria Hist. Heraudii præfixa.
 Detta är märckeliget uti Sagan/ at
 de som hafwa sat sin lit på denna fa-
 ners konsten äro alle illa omkomne/
 och de som hafwa dristat på sin dygd
 och mandom äro behåldne. Quam
 ob rem Reges, Duces ac Comites,
 ubi

ubi demum intellexerunt, hos Berserkos inutilia & pernicioſa eſſe Rei publicæ membra, juſſerunt, ut trucidarentur, aut alias regiones, ab his remotiſſimas, peterent, ne diutius leges & privilegia civium violarent; Exemplum habemus in Erico Jarl, qui exulare juſſit omnes prædones ac Berserkos publicæ tranquillitatis oſores. In illorum autem numero, duo fratres, viri ſceleratiſſimi, Torerus Tomb & Augmundus malus, Halogælandia oriundi, qui corporis mole ac fortitudine præ aliis præditi, graſſabantur more Berserkorum, & neminem irati metuebant; Reges etiam ac Episcopi Chriſtiani ſatis ſuperque gnari, quantum hæ Diabolicæ artes atque furor iſte Berserkicus veram Religionem impediret, variis modis quosdam interfecerunt, aliis patria expulſis.

§. VII.

Quoniam in ſuperioribus magiæ & incantationum mentionem feci-

mus, hunc paucis videndum est, an jure hæ diabolicæ artes Berserkis tribui possint? Vellem ab iis immunes fuisse, nec fortitudinem suam tam spurcis & detestandis vitiis maculasse. Sed, proh dolor! arguentibus eos omnibus, quos superstites habemus, Historicis antiquis, causam eorum agere non licet. Audiamus ipsum Snorronem, de artibus Odini loquentem.

*Odinn kunne sua göra, at i Orosto ur Þo
oviner hans bländer, eþa daufer, eþa otta
fuller. Enn wopn Deina bito eigi helldur enn
Vendir. Enn hanns menn foro brynjolauser, oc
vorogalner sem hundar; eþa Vargar, bito i
i Sköldo sine, voru sterkir sam Birnir, eþa
Grindungar, þeir drapu Manfolkit; enn
hvarcki Eldur ne Jarn orkti a þa, þar
kallþar Berserks gangur, h. e. Odinnus
hostes suos cæcos, sardos & timidos redde-
re potuit, gladiosque eorum virgis nihilo
acutiores; Milites ejus, omni telorum ar-
morumque adparatu destituti, rabidorum
instar canum, & voracissimorum ritu lupo-
rum, grassabantur, clypeos dentibus corri-
pientes, nec quidquam ursis vel tauris ro-
bore cedentes. Viros ad pedes suos proster-
nebant;*

nebant, nec igne chalybe aut ferro domari potuerunt. Hæc eorum ferocia Berserks gangur, seu hominum inermium intrepidorumque ferocitas dicta est.

Audiamus quoque auctorem historiae Rolfonis & Gothrici de duodecim Halfdani Regis Berserkis: *Med Halfdani K: voru tolf Berserkir Þeir voru illir oc odelir, a ongan Þeina beit jarn. Tueir voru nefnder af Þeim, þeit annar Þeina Hrostþiofr, enn annar Hástþofdi: Þeir voru brædur; a er fra Þeim sagt, ad Þeir odu jord til hnia: oc urdu eis scalfradir a vopn, Þa Berserks gangr kom a Þa deir drapu bædi men oc fie, oc alt Þader fyri Þeim vardu, ef ey villdu undanrenna, oc eirdu ongu medan saohuyrvur a Þeim. Enn þegar þetta rann af þeim, þa voru þeir sua Mattlitler, al þeir hafdu ey all næ ni halfan styrk sin, oc var sem þeir væri sua veikir, sem þeir men eri sottum hafdu leigit: oc helst þal dagur eþa þui ner. h. e. Konungin hade och tolf arga och ilskesulla Riampar / hwilke woro så hårda att intet jarn bet þa dem. Jþlan desse woro två bröder Kostiof och Hástþufwed / hwilke såges hafwa wadat i jorden til knás. Þá desse Riampar föll understundom sådant raseri / at the intet kunde regera sig sielfwa; dräpandes både folk och* så

få och alt det före dem kom och icke lagode sig
 uthur wågen medan detta raseriet påstod /
 wågde de hwarken ett eller annat : men när
 thet släppte them wore the så maktlöse / at the
 icke hade halfwa sina kraffter / och wore så
 swage som the nyligen wore upkomne af siuf-
 dom / och stod det på en dag så när.

Taceo cetera, innumera fere, veterum
 Historicorum testimonia, quæ apertis ver-
 bis indicare videntur magiæ Berserkos
 fuisse addictissimos. Nec de eo mul-
 tum dubitat Verelius (a) *Ceterum natura-
 lis nehic fuerit furor, & pro lubitu adscitus,
 an a Demone immissus ego haud desiniverim.
 Ita prorsus comparatus esse videtur, ac homi-
 num Dæmoniacorum furor, qui, cum maligno
 implentur spiritu, tanto pollent robore, quan-
 to vix decem alii simul. Rursus cum mali-
 gnus abcessit genius, infirmi ac debiles jacent.*

Habes sic L. B. ea, quæ de Berserkis observare potui,
 quibus multa quidem addere possem, nisi brevitati li-
 tandum esset. Quod vero ipsa veterum sagarum ver-
 ba Gothica semper adducere non potuerim in causa
 est, quod manuscripti codices mihi defuerint; itaque
 Svecica versione, quam mihi benigne transmisit Cla-
 rissimus & patriarum antiquitatum peritissimus Erich.
 Jul. Biörner, contentus esse debui. Deo sit laus, qui se-
 ipsum loco trium Idolorum Upsaliensium nobis colen-
 dum obtulit, qui Christianissimos reges nobis constituit,
 qui denique vere fortes ac pios duces loco Berserco-
 rum nobis dedit. Sit nomini ejus Gloria in
 secula seculorum.

(a) Not. ad Hist. Rolf. & Gotb. pag. 98.